

Handelsagenten
og eneforhandleren

Handelsagenten og eneforhandleren

Handelsagenten
og eneforhandleren

© G.E.C. Gads Forlag 1991

Omslag ved Axel Surland
Sat og trykt hos P. J. Schmidt A.S. Vejens.

Mekanisk, fotografisk eller anden gengivelse af denne bog eller dele af den er ikke tilladt iflg. gældende dansk lov om ophavsret.

Alle rettigheder forbeholdes.

ISBN 87-12-01988-7

Forord til 1. udgave (1987)

Nærværende fremstilling af det indbyrdes retsforhold mellem henholdsvis handelsagenten og agenturgiveren og mellem eneforhandleren og leverandøren bygger på gældende lovgivning og på den retspraksis og de handelskutymmer, som er egnet til at illustrere parternes rettigheder og pligter i forhold til hinanden (kap. 1-6 og kap. 8-9). I kap. 7, der indeholder en beskrivelse af det i 1986 udstedte EF-direktiv om samordning af medlemsstaternes lovgivning om selvstændige handelsagenter, fremstilles de regler, der inden 1. januar 1990 skal indarbejdes i lovgivningen og gælde for aftaler, der indgås efter dette tidspunkt.

Materiale, der er offentliggjort efter 1. september 1987, er ikke taget i betragtning.

Århus i september 1987

Bent Iversen

Forord til 2. udgave

I nærværende 2. udgave er de meget væsentlige ændringer af retsforholdet mellem handelsagenten og agenturgiveren, der er en følge af den i maj 1990 gennemførte lov om handelsagenter og handelsrejsende, indarbejdet i fremstillingen, og de dele af teksten, der angår handelsagentens og agenturgiverens forhold, er derfor skrevet om i forhold til 1. udgave.

I øvrigt er der foretaget en almindelig ajourføring af teksten, der herefter rummer henvisninger til retspraksis m.v., der er offentliggjort inden 1. september 1990.

Odense i september 1990

Bent Iversen

Indholdsfortegnelse

Litteraturliste	VIII
Forkortelsesliste	XIII
Kapitel 1	
Introduktion	
1 Indledning	1
2 Retskilderne. Harmonisering af lovgrundlaget m.v.	5
3 Afgrænsning af emnet	10
Kapitel 2	
Aftalen. Indgåelse og form	
1 Indledning	12
2 Formkrav	12
2.1 Agenturaftalen	12
2.2 Aftaler om eneforhandling	15
3 Standardaftaler	16
3.1 Agenturaftaler	17
3.2 Aftaler om eneforhandling	18
Kapitel 3	
Handelsagenten	
1 Afgrænsning	19
1.1 Dansk ret	19
1.1.1 I forhold til tjenstekontrakter	21
1.1.2 I forhold til den handelsrejsende	25
1.1.3 I forhold til den selvstændige forhandler	27
2 «Vedvarende» kontraktsforhold	28
3 «Mod vederlag»	29
4 Særligt undtagne agenturforhold	29
5 «Varere»	30
6 Begrebet handelsagent i fremmed ret	32
6.1 Tysk ret	32
6.2 Fransk ret	33
6.2.1 Agent commercial	33

6.2.2 V.R.P.	35
6.2.3 Agent commercial non statuaire	36
6.3 Engelsk ret	37
Kapitel 4	
Handelsagentens og agenturgiverens pligter og rettigheder	
1 Handelsagentens retsstilling når aftalen er indgået	40
1.1 Pligter	40
1.1.1 Arbejdspligt ?	41
1.1.2 Agentens loyalitetspligt	44
1.1.2.1 Indledning	44
1.1.2.2 Sammensætning af agentrepræsentationen. Konkurrerende produkter	45
1.1.3 Informationspligt	49
1.1.4 Oplysninger om kunders kreditværdighed og leveringsdygtighed	52
1.1.5 Ansvar del credere	53
1.1.6 Agentens omsorgspligt Varedistribution og lagerhold	55
1.1.6.1 Agentens lagerfunktioner	56
1.1.6.2 Varedistribution	58
1.1.6.3 Varer der afvises af køberen	58
1.1.7 Inkassoopgaver	59
1.1.7.1 Aftale om inkassoopdrag	60
1.1.7.2 Indholdet af inkassoopdraget	61
1.2 Rettigheder	62
1.2.1 Provisionskravet – Hagl. §§ 8-15	62
1.2.1.1 Hagl. § 8	63
1.2.1.2 Hvilke aftaler er provisionsbegrundende ?	64
1.2.1.2.1 Hagl. § 9. Under agenturforholdets beståen	64
1.2.1.2.2 Hagl. § 10. Efter agenturforholdets ophør	72
1.2.1.3 Hvornår forfalder provisionen til betaling?	76
»Forfaldstidspunkt« ctr. »Sidste rettidige betalingsdag»	76
1.2.1.4 Hagl. § 13. Provisionsnota	78
1.2.1.5 Hagl. § 14. Bortfald af retten til provision	80

1.2.1.6 Provisionens størrelse. Beregningsmåder	84
1.2.1.7 § 15. Efterprøvelse af provisionsnotaens rigtighed	86
1.2.2 Handelsagentens sikkerhedsret	87
1.2.2.1 Panteret	89
1.2.2.2 Tilbageholdsret	89
2 Særligt om agenturgiverens pligter i henhold til Hagl. § 5	90
3 Parternes erstatningspligt	91

Kapitel 5

Handelsagenten som mellemed mellem agenturgiveren og tredjemand

1 Handelsagentens rolle under kontraktsafslutningen	94
1.1 Formidlingsfunktion ctr. afslutningsbeføjelse	98
1.2 Videregivelse af modtagne tilbud	98
1.2.1 Hagl. § 17	98
1.2.2 Uoverensstemmelse mellem det optagne og det videregivne tilbud	101
1.2.2.1 Tilbudsgiverens adgang til at træde tilbage	101
1.2.2.2 Tilbudsgiverens adgang til at fastholde aftalen	102
1.3 Hagl. § 18. Tilbagekaldelse af tilbud	104
1.4 Hagl. § 19. Tredjemands reklamationspligt	105
2 Hagl. §§ 20 og 21. Handelsagentens rolle efter kontraktsafslutningen	110
2.1 Hagl. § 20. Betaling, henstand, afslag m.v.	110
2.2 Hagl. § 21. Reklamation i anledning af misligholdelse	112

Kapitel 6

Handelsagentens retsstilling ved hvervets ophør

1 Indledning	114
2 Begrænsninger i aftalefriheden m.v.	115
3 Hvervets tidsmæssige udstrækning	116
3.1 Agenturaftalens ordinære ophør	116
3.1.1 Agenturaftaler indgået på »ubestemt tid«	118
3.1.2 Tidsbestemte agenturaftaler	119
3.1.3 Virkninger af aftalens ophør	121

3.2	Agenturaftalens ophør under ekstraordinære omstændigheder	123
3.2.1	Ophævelse	123
3.2.1.1	Begreb	123
3.2.1.2	Hagl. §24	127
3.2.1.2.1	Agenturgiveren hæver aftalen	127
3.2.1.2.2	Handelsagenten hæver aftalen	130
3.2.2	Retsstillingen i konkurs	133
3.2.3	Død, umyndiggørelse m.v.	134
4	Erstatning	135
4.1	Hagl. §6, stk. 1	135
4.1.1	Handelsagentens erstatningskrav	135
4.1.2	Agenturgiverens erstatningskrav	138
4.2	Hagl. §6, stk. 2-3	139
5	Særlig godtgørelse ved hvervets ophør (»Efterprovision« og »Goodwill«)	139
5.1	Indledning	139
5.2	Efterprovision	140
5.2.1	Indledning	140
5.2.2	Norsk og svensk ret om efterprovision	141
5.3	Godtgørelse for kundekreds m.v. (»Goodwill«)	145
5.3.1	EF-Direktivets art. 17	148
5.3.2	Hagl. §§ 25-29	149
5.3.2.1	Agenturforholdet skal være ophørt, Hagl. §27	150
5.3.2.2	Nye kunder og/eller betydelig udvidelse af handel med bestående kundekreds, Hagl. §25, stk. 1, nr. 1	152
5.3.2.3	»Fortsat betydelige fordele for agenturgiveren«, Hagl. §25, stk. 1, nr. 1	153
5.3.2.4	»Betaling af godtgørelse skal være rimelig«, Hagl. §25, stk. 1, nr. 2	155
5.3.2.5	Beregning af godtgørelse	156
5.3.2.6	Maksimum for godtgørelsen, Hagl. §26	158
5.3.2.7	Bortfald af godtgørelseskravet, Hagl. §28	159
5.3.2.8	Reglernes ufravigelighed	159
5.3.3	Den skattemæssige behandling af godtgørelse	160
5.4	Konkurrenceklausuler, Hagl. §30	160

Kapitel 7

Eneforhandling

1	Afgrænsning	163
1.1	Eneforhandling og eksklusiv forretningsforbindelse	16400
1.2	Forholdet til kommissionsaftalen	167
1.3	Forholdet til konsignationsaftalen	173
1.4	Særligt om franchising	175
2	Foreløbigt resultat	177
3	Eneforhandler ctr. forhandler	177
4	Eneforhandlingsaftalens indhold	182
4.1	Forhandlerens »eneret«	183
4.2	Varetagelse af interesser	186
4.2.1	Eneforhandlerens pligter	186
4.2.1.1	Aftagepligt	187
4.2.1.2	Konkurrerende produkter	189
4.2.1.3	Prisbindingsklausuler	191
4.2.1.4	Kundeservice m.v.	192
4.2.2	Leverandørens forpligtelser	193
4.2.2.1	Leveringsforpligtelse ?	193
4.2.2.2	Informationspligt	195
4.2.2.3	Sikring af forhandlerens enesalgsret	196
4.3	Foreløbige bemærkninger om retsstillingen ved aftalens ophør	196
4.4	Beskyttelse af eneforhandlingsaftalen i forhold til tredjemand ?	197
4.5	Enkeltstående regler om forhandlerforhold	198
4.5.1	Benzinforhandlerkontrakter	198
4.5.2	Belgisk lovgivning om forhandlingsaftaler	200
4.6	Eneforhandlingsaftalen som en særlig kontraktstype ?	202
4.6.1	Indledning	202
4.6.2	Forholdet til kontraktstyperne	205
4.6.2.1	Sui generis	207
4.6.2.2	Kontraktsforholdets »væsentligste kendemærker«	208
4.6.2.3	»Opspaltning« af aftalen	209
4.7	Fortsatte bemærkninger om retsstillingen ved eneforhandlingsaftalens ophør	213
4.7.1	Opsigelse	213
4.7.2	Ophævelse	214

4.7.3 Erstatning	218
4.7.4 Godtgørelse for tab af kundekreds	219
4.7.5 Retsstillingen i øvrigt ved aftalens ophør	224
4.7.5.1 Lagerbeholdning	224
4.7.5.2 Leveringspligt efter aftalens ophør	225
4.7.5.3 Konkurrenceklausuler	226
4.7.5.4 Overdragelse af rettigheder og pligter til tredjemand	226
4.8 Eneforhandlingsaftalen i konkurrenceretlig belysning	226
4.8.1 Indledning	226
4.8.2 Betingelser	227
4.8.2.1 Frd. 1983/83 art. 1	227
4.8.2.2 Art. 2 (»tilladte vilkår«)	228
4.8.2.3 Art. 3, jfr. art. 4 (»ikke-tilladte aftaler«)	228
4.8.2.4 Bortfald af gruppefriholdelsen	230
4.8.2.5 »Bagatelmeddelelsen«	231

Kapitel 8

Lovvalg, værneting og voldgift

1 Indledning og problemstilling	232
2 Lovvalgskonventionen	233
2.1 Partsautonomi	233
2.2 Lovvalget, når parterne ikke har indgået aftale herom	239
2.3 Haagerkonventionen af 19. marts 1978	239
3 Værneting m.v.	240
3.1 Indledning	240
3.2 EF-Domskonventionen	242
3.2.1 Værnetingsaftaler	242
3.2.2 Værneting i mangel af aftale herom	243
4 Voldgift	244
4.1 Indledning	244
4.2 Retsgrundlaget	245
4.3 Tilhørsforholdet	245
4.4 Voldgiftsaftalen	246
4.4.1 Hvilke tvister	246
4.4.2 Voldgiftsaftalens indgåelse	246
4.5 Voldgiftsaftalens virkning	247
4.6 Særligt om voldgiftsrettens lovvalg ved sagens afgørelse	248
4.7 Voldgiftskendelsen	248

4.7.1 Indenlandsk kendelse	248
4.7.2 Udenlandsk kendelse	249
Domme og responsa	251
Sagregister	255

Bogen indeholder en udførlig fremstilling af de regler, som i medfør af lov nr. 272 af 2. maj 1990 om handelsagenter og handelsrejsende fremtidig skal regulere handelsagentens retsstilling i forhold til agenturgiveren. Loven er en gennemførelse af et EF-Direktiv fra december 1986, der har krævet indførelse af ufravigelige regler om bl.a. en række forhold i forbindelse med agenturaftalens ophør, herunder regler om opsigelsesvarsler og om betingelserne for ydelse af erstatning og godtgørelse.

Bogen indeholder desuden en redegørelse for, på hvilke områder reglerne i tillempet form kan finde anvendelse på forhandleren, herunder navnlig den, der som eneforhandler i flere henseender varetager samme opgaver som handelsagenten.

Forfatteren er professor i erhvervsret ved Odense Universitet.

1600 1
god
395.00
12 019886

ISBN 87-12-01988-7